

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૯૩૭૯/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય કાર્યકારી મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અનંત એસ. દવે

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.સી. રાવ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

સંકલ્પ ઇન્ફ્રાકોન

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફથી શ્રીમતી સંગીતા એન. પહવા (પરજી)

સામાવાળા નં. ૧ થી ૩ તરફથી શ્રી ચિંતન દવે, એજીપી (૧)

કોરમ: માનનીય કાર્યકારી મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અનંત એસ. દવે

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.સી. રાવ

તારીખ : ૨૧/૧૨/૨૦૧૮

સી.એ.વી. ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.સી. રાવ)

૧.૦૦. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની હાલની પિટિશન દ્વારા, અરજદાર સંકલ્પ ઇન્ફ્રાકોને તેના એકમાત્ર પ્રોપ્રાઇટર સુરેશકુમાર બાબુલાલ વોરા મારફતે, તારીખ ૧૫/૩/૨૦૧૮ ના વાદગ્રસ્ત હુકમને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા સામાવાળા નં. ૨ એ હાલોલ, જિલ્લો પંચમહાલ ખાતે પોલિટેકનિક બિલ્ડિંગના બાંધકામ માટેના ટેન્ડર આઈડી નં. ૨૮૮૪૫૫ માટે પૂર્વ-લાયકાત તબક્કે અરજદારને અપાત્ર ગણવા હતા. અરજદારે તારીખ ૨૫/૪/૨૦૧૮ ના વાદગ્રસ્ત હુકમને પણ પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ એ તારીખ ૧૫/૩/૨૦૧૮ ના હુકમમાં આપેલા એ જ કારણોસર ત્રણ કોન્ટ્રાક્ટ માટે અરજદારને ગેરલાયક ઠેરવ્યા હતા અને જેના દ્વારા સામાવાળાઓ દ્વારા અન્ય તમામ સરકારી ટેન્ડરો માટે અરજદારને અપાત્ર ગણવામાં આવ્યા છે.

૨.૦૦. હાલની પિટિશનને જન્મ આપતી હકીકતો ટૂંકમાં નીચે મુજબ છે:-

૨.૦૧. હાલના અરજદાર એક પ્રોપ્રાઇટરશિપ પેઢી છે અને તે સંકલ્પ ઇન્ફ્રાકોનના નામે પોતાનો વ્યવસાય કરે છે. અરજદારની રજૂઆત એવી છે કે અગાઉ હાલના અરજદારના એકમાત્ર પ્રોપ્રાઇટર - શ્રી સુરેશ વોરા, શ્રી કન્સ્ટ્રક્શન કંપની નામની ભાગીદારી પેઢીમાં ભાગીદાર હતા અને સદર ભાગીદારી પેઢીમાં અન્ય એક ભાગીદાર શ્રી જીતેન્દ્ર ધીરુભાઈ પટેલ હતા અને ત્યારબાદ સદર ભાગીદારી પેઢીને કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ મુજબ જોઈન્ટ સ્ટોક કંપની તરીકે શ્રી ઇન્ફ્રાકોન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ટૂંકમાં “કંપની”) માં રૂપાંતરિત કરવામાં આવી

હતી અને તેની તારીખ ૨૦/૧૦/૨૦૦૬ ના રોજ નોંધણી થઈ હતી તેમજ જે ભાગીદારી પેઢીમાં અરજદાર પ્રોપ્રાઇટરનો ૫૦% હિસ્સો હતો તેને જોઈન્ટ સ્ટોક કંપનીમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવી હતી જેમાં પણ અરજદાર પ્રોપ્રાઇટર કુટુંબના સભ્યો સાથે મળીને ૫૦% શેરહોલ્ડિંગ ધરાવતા હતા. અરજદારની રજૂઆત એવી છે કે લગભગ બે દાયકા સુધી કામ કર્યા પછી, અરજદાર પ્રોપ્રાઇટર અને શ્રી જીતેન્દ્ર ધીરુભાઈ પટેલ બંને અલગ થઈ ગયા હતા અને અરજદાર પ્રોપ્રાઇટરે તારીખ ૧૪/૪/૨૦૧૭ ના રોજ સદર કંપનીમાંથી રાજીનામું આપ્યું હતું અને સદર કંપનીમાં તેમનું ૫૦% શેરહોલ્ડિંગ ધરાવતો હિસ્સો શ્રી જીતેન્દ્ર પટેલ અને તેમના નોમિનીઓની તરફેણમાં ટ્રાન્સફર કર્યો હતો તેમજ અરજદારે પ્રોપ્રાઇટરશિપ પેઢી એવા સંકલ્પ ઇન્ફ્રાકોનના એકમાત્ર પ્રોપ્રાઇટર તરીકે તારીખ ૭/૯/૨૦૧૬ થી સંકલ્પ ઇન્ફ્રાકોનના નામે પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો હતો અને અરજદાર સંકલ્પ ઇન્ફ્રાકોનના નામે ૧૪ કોન્ટ્રાક્ટ માટે લાયક ઠર્યા હતા તથા અરજદાર પ્રોપ્રાઇટરનું સરેરાશ ટર્નઓવર આશરે ૩૩.૫૪ કરોડ છે.

૨.૦૨. અરજદારની રજૂઆત મુજબ, સામાવાળા નં. ૧ એ “હાલોલ, જિલ્લો પંચમહાલ ખાતે સરકારી પોલિટેકનિક બિલ્ડિંગનું બાંધકામ” કામ માટેનું ટેન્ડર બહાર પાડ્યું હતું અને સદર બિડ માટે પૂર્વ-લાયકાત બિડ પણ મંગાવવામાં આવી હતી તેમજ અરજદાર સદર કોન્ટ્રાક્ટ માટે બિડ કરવા લાયક હોવાથી, અરજદારે સરેરાશ ટર્નઓવર દર્શાવવા માટે બેલેન્સ-શીટ અને અન્ય દસ્તાવેજો, ટર્નઓવર / અનુભવ અંગે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટનું પ્રમાણપત્ર અને શેરહોલ્ડિંગનું

પ્રમાણપત્ર, પૂર્ણ થયેલા કામોની યાદી વગેરે સહિત ટેન્ડરની શરતો મુજબ જરૂરી દસ્તાવેજો સાથે સદર કોન્ટ્રાક્ટ માટે અરજી કરી હતી. જોકે, પૂર્વ-લાયકાતમાં અરજદારને અપાત્ર ગણવામાં આવ્યા હતા. અરજદારે તારીખ ૧૩/૨/૨૦૧૮, ૧૭/૨/૨૦૧૮ અને ૧૨/૩/૨૦૧૮ ના પત્રો દ્વારા સામાવાળા નં. ૨ ને પૂર્વ-લાયકાત તબક્કે અરજદારને અપાત્ર ગણવા માટેના કારણો આપવા વિનંતી કરી હતી.

૨.૦૩. સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૧૫/૩/૨૦૧૮ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા અરજદારને જાણ કરી હતી કે અરજદાર લાયક નથી, કારણ કે શ્રી ઇન્ફ્રાકોન પ્રાઇવેટ લિમિટેડમાં તેમના અગાઉના અનુભવને ધ્યાને લઈ શકાય નહીં. તારીખ ૨૫/૪/૨૦૧૮ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા, અરજદારને જાણ કરવામાં આવી છે કે સ્કીનીંગ કમિટી દ્વારા અરજદાર લાયક જણાયા નથી. અરજદારની રજૂઆત એવી છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમોના કારણે, અરજદાર ભવિષ્યના અન્ય તમામ કોન્ટ્રાક્ટમાં પણ પૂર્વ-લાયકાત બિડ માટે લાયક ઠરતા નથી. તેથી આ પિટિશન.

૩.૦૦. અરજદાર વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી સંગીતા પહવાએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમો ગેરકાયદેસર, કાયદાની દ્રષ્ટિએ અયોગ્ય, સ્થપાયેલ કાનૂની સ્થિતિ વિરુદ્ધના અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘન સમાન છે અને તેથી તેને રદબાતલ અને બાતલ કરવાને પાત્ર છે.

૪.૦૦. અરજદાર વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી સંગીતા પહવાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળાઓએ અરજદાર અગાઉ શ્રી ઇન્ફ્રાકોન પ્રાઇવેટ

લિમિટેડના ડિરેક્ટર હોવા છતાં અને ૫૦% શેરહોલ્ડિંગ ધરાવતા હોવા છતાં કંપનીમાં અરજદારના અગાઉના અનુભવને ધ્યાને ન લઈને ભૂલ કરી છે અને તેઓ જ્યારે શ્રી ઇન્ફ્રાકોન પ્રાઇવેટ લિમિટેડના ડિરેક્ટર હતા ત્યારે અમદાવાદમાં ૬૪૦ રહેણાંક ફ્લેટોના કામના અગાઉના અનુભવને ધ્યાને ન લઈને ભૂલ કરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર કંપનીએ અરજદાર - પ્રોપ્રાઇટર અને શ્રી જીતેન્દ્ર પટેલના પ્રયાસો અને સંસાધનોથી વિવિધ સરકારી કોન્ટ્રાક્ટ્સ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યા હતા અને બંને ભાગીદારોએ અગ્રણી કોન્ટ્રાક્ટર કંપની તરીકે અનુભવ મેળવવામાં તેમનો સમય, શક્તિ અને સંસાધનો સમર્પિત કર્યા હતા અને તેથી, બંને સરકારી કોન્ટ્રાક્ટ્સના અમલીકરણમાં સમાન પ્રમાણમાં અનુભવ મેળવવાનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર છે, જેને અન્યથા ટેન્ડરના હેતુ માટે લાયક કોન્ટ્રાક્ટ્સ અને અનુભવ તરીકે ગણવામાં આવે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાઓએ એવું ઠરાવીને ભૂલ કરી છે કે અરજદાર પગાર મેળવતા હતા અને તેથી, તેઓ માત્ર કંપનીના કર્મચારી હતા અને તેથી, કંપનીમાં તેમના અનુભવની ગણતરી કરી શકાય નહીં.

૪.૦૧. અરજદાર વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી સંગીતા પહવાએ **ન્યુ હોરાઇઝન્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, રિપોર્ટેડ ઇન ૧૯૯૫ (૧) એસ.સી.સી. ૪૭૮**, (પેરા ૨૩) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૪.૦૨. અરજદાર વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ સુશ્રી સંગીતા પહવાએ સી.કે. અસાટી (ભાગીદારી પેઢી) વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૫ એમ.પી. ૯૬ ના કેસમાં મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે, જેમાં મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટે ન્યુ હોરાઈઝન્સ લિમિટેડના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ઉપરોક્ત ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો.

૫.૦૦. સામાવાળાઓ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી ચિંતન દવે દ્વારા હાલની પિટિશનનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમો યોગ્ય અને કાયદેસરના છે અને હાલની પિટિશનમાં વાદગ્રસ્ત હુકમો પસાર કરવામાં સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા કોઈ ગેરકાયદેસરતા આચરવામાં આવી નથી.

૫.૦૧. સામાવાળાઓ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી ચિંતન દવેએ રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર પગાર મેળવતા હતા અને માર્ગ અને મકાન વિભાગના સર્ક્યુલર બુક પાર્ટ-૧ મુજબ, નોકર તરીકે વ્યક્તિ દ્વારા મેળવેલા અનુભવની ગણતરી કરી શકાય નહીં. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ અનુભવ પ્રમાણપત્ર પ્રાઈવેટ લિમિટેડ કંપનીનું છે જે અલગ કાનૂની અસ્તિત્વ ધરાવે છે અને સ્વતંત્ર અનુભવ ધરાવે છે અને તેથી, અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ અનુભવ પ્રમાણપત્ર સ્વયં અરજદારનું છે તેમ કહી શકાય નહીં અને તેથી સામાવાળા સત્તાધિકારીઓએ કંપનીના અનુભવ પ્રમાણપત્રને યોગ્ય રીતે નકારી કાઢ્યું છે.

૬.૦૦. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિજ્ઞાન એડવોકેટ સુશ્રી સંગીતા પહવા અને સામાવાળાઓ - રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ વતી ઉપસ્થિત વિજ્ઞાન એજીપી શ્રી ચિંતન દવેને લંબાણપૂર્વક સાંભળવામાં આવ્યા.

૭.૦૦. આ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે, શું અગાઉની કંપનીમાં ડિરેક્ટર તરીકે હાલના અરજદારના અગાઉના અનુભવને ત્યારપછીની પ્રોપ્રાઈટરશિપ પેઢીમાં અનુભવ તરીકે ગણી શકાય?

૭.૦૧. સામાવાળાએ વાદગ્રસ્ત નિર્ણયમાં એવું અવલોકન કર્યું છે કે અરજદાર કંપનીમાંથી પગાર મેળવતા હતા અને તેથી તેઓ કંપનીના કર્મચારી હતા. તેના દ્વારા તેમણે કંપનીમાં અરજદારના અનુભવને ધ્યાને લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. એવું જણાય છે કે સામાવાળાઓ ડિરેક્ટરની ભૂમિકાને તેના સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૭.૦૨. કંપની એક કાનૂની અસ્તિત્વ છે અને તેનું કોઈ ભૌતિક અસ્તિત્વ હોતું નથી. તે તેના કારોબાર ચલાવવા માટે માત્ર કુદરતી વ્યક્તિઓ મારફતે જ કાર્ય કરી શકે છે. તેના વતી કાર્ય કરતી વ્યક્તિને ડિરેક્ટર કહેવામાં આવે છે. ડિરેક્ટર એટલે ડિરેક્ટરનું પદ ધરાવતી કોઈપણ વ્યક્તિ, ભલે તે ગમે તે નામથી ઓળખાતી હોય. તેઓ વ્યાવસાયિક વ્યક્તિઓ છે, જેમને કંપની દ્વારા તેની બાબતોનું સંચાલન કરવા માટે રોકવામાં આવ્યા હોય છે. પરંતુ, તેઓ કંપનીના નોકરો નથી. તેઓ વાસ્તવમાં કંપનીના અધિકારીઓ છે.

૭.૦૩. કંપનીઝ એક્ટમાં આપવામાં આવેલી ડિરેક્ટરની વ્યાખ્યામાં એવી કોઈપણ વ્યક્તિનો સમાવેશ થાય છે જે ડિરેક્ટરનું પદ ધરાવે છે તે ડિરેક્ટર તરીકે ઓળખાય છે, ભલે તે ડિરેક્ટર તરીકે નિયુક્ત થયેલ હોય કે ન હોય. વ્યક્તિ કયા નામથી ઓળખાય છે તે મહત્વનું નથી પરંતુ તે જે પદ ધરાવે છે અને જે કાર્યો તેમજ ફરજો બજાવે છે તેના પરથી તે વાસ્તવમાં ડિરેક્ટર છે કે નહીં તે નક્કી થાય છે. જ્યાં સુધી કોઈ વ્યક્તિ કંપનીના વ્યવસાયનું નિયંત્રણ કરવા માટે કંપની દ્વારા યોગ્ય રીતે નિમાયેલી હોય અને કંપનીના નામે તેમજ તેના વતી કરાર કરવા માટે આર્ટિકલ્સ દ્વારા અધિકૃત હોય, ત્યાં સુધી તે ડિરેક્ટર તરીકે કાર્ય કરે છે.

૭.૦૪. પબ્લિક કંપનીમાં ડિરેક્ટરો મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે, કંપની સાથેનો તેમનો સંબંધ કંપનીના કર્મચારી જેવો હોતો નથી અને તેઓ સરકાર અને કંપની વચ્ચે ટ્રસ્ટી સંબંધ ધરાવે છે. કંપનીના બોર્ડની દેખરેખ અને સંપૂર્ણ નિયંત્રણને આધીન રહીને ડિરેક્ટરો કંપનીની બાબતો પર મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ધરાવે છે. હાલના વૈશ્વિક પરિદ્રશ્યમાં, ખાસ કરીને પબ્લિક કંપની માટે ડિરેક્ટરોના મહેનતાણા માટેની મહત્તમ મર્યાદા એક મહત્વપૂર્ણ મુદ્દો છે.

૭.૦૫. સ્પર્ધાત્મક કોર્પોરેટ વૈશ્વિક પરિદ્રશ્યમાં કર્મચારીની પ્રતિભા જાળવી રાખવા માટે પૂરતું અને વાજબી મહેનતાણું જરૂરી છે. કંપનીનું મહત્તમ ઉત્પાદન મેળવવા માટે મહેનતાણું મેનેજરીયલ ક્ષમતાને પ્રોત્સાહિત કરે છે.

૭.૦૬. સંચાલકીય (મેનેજરીયલ) મહત્તમ મહેનતાણા માટે કંપની એક્ટ તરીકે ૧૯૫૬ માં પ્રથમ વખત કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો. કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની

અનુસૂચિ ૧૩ સાથે વંચાણે લેતા કલમો ૧૯૮, ૩૦૯, ૩૧૦ અને ૩૧૧ ભારતમાં સંચાલકીય મહેનતાણાનું નિયમન કરે છે.

૭.૦૭. કંપની કાયદા અંગેના કાયદામાં નિયમિત સુધારા કરવામાં આવ્યા છે. ૨૦૧૩ માં કંપની એક્ટ ૨૦૧૩ તરીકે સંચાલકીય મહેનતાણા માટે તાજેતરનો સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો જેણે અગાઉના કંપની એક્ટ ૧૯૫૬ નું સ્થાન લીધું હતું. સામાન્ય રીતે એવું માની શકાય કે જો ડિરેક્ટર પગાર મેળવતા હોય તો તેઓ કંપનીના સંચાલનમાં સક્રિય ભાગ લે છે. તેનો અર્થ એ નથી કે તેઓ કંપનીના કર્મચારી છે. તેથી સામાવાળાનો નિર્ણય કાયદાની નજરમાં ટકી શકે તેમ નથી.

૭.૦૮. **ન્યુ હોરાઈઝન્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ)** ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને ધ્યાને લેતા હાલની પિટિશનમાં સમાવિષ્ટ મુદ્દો હવે રેસ-ઇન્ટિગ્રા (અનિર્ણિત) રહ્યો નથી. સદર ચુકાદાના સંબંધિત ફકરાઓ નીચે મુજબ પુનઃઉદ્ભૂત કરવામાં આવે છે:

“૨૩. જો એમ પણ માની લેવામાં આવે કે ટેન્ડર મંગાવતી તારીખ ૨૨ એપ્રિલ, ૧૯૯૩ ની જાહેરાતમાં દર્શાવ્યા મુજબ અનુભવ અંગેની આવશ્યકતા એ ટેન્ડરની વિચારણા માટેની પાત્રતા વિશેની શરત છે, જોકે અમને તે માટે કોઈ આધાર જણાતો નથી, તોપણ અનુભવ અંગેની સદર આવશ્યકતાનો એવો અર્થઘટન કરી શકાય નહીં કે સદર અનુભવ માત્ર ટેન્ડરના પોતાના નામે જ હોવો જોઈએ. એવી પરિસ્થિતિની કલ્પના કરવી શક્ય છે કે જ્યાં ભૂતકાળનો અનુભવ ધરાવતી વ્યક્તિ ભાગીદારીમાં

પ્રવેશી હોય અને ટેન્ડર ભાગીદારી પેઢીના નામે રજૂ કરવામાં આવ્યું હોય કે જે પોતાના નામે કોઈ ભૂતકાળનો અનુભવ ધરાવતી ન હોય. તેનો અર્થ એવો નથી કે પેઢીના ભાગીદારો પૈકીના એકના અગાઉના અનુભવને ધ્યાને લઈ શકાય નહીં.

તેવી જ રીતે, કંપનીઝ એક્ટ હેઠળ સ્થપાયેલી અને ભૂતકાળનો અનુભવ ધરાવતી કંપની, એવી અન્ય કંપની સાથે કે જે આવો કોઈ ભૂતકાળનો અનુભવ ધરાવતી ન હોય તેની સાથે વિલીનીકરણ કે જોડાણના પરિણામે પુનર્ગઠનમાંથી પસાર થઈ શકે છે અને ટેન્ડર પુનર્ગઠિત કંપનીના નામે રજૂ કરવામાં આવે છે. અનુભવ અંગેની આવશ્યકતાનો એવો આશય હોઈ શકે નહીં કે જે કંપની પુનર્ગઠિત કંપનીમાં વિલીન થઈ ગઈ છે તેના અનુભવને ધ્યાને લઈ શકાય નહીં કારણ કે ટેન્ડર તેના નામે રજૂ કરવામાં આવ્યું નથી અને પુનર્ગઠિત કંપનીના નામે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જે પોતાના નામે અનુભવ ધરાવતી નથી. આનાથી વિપરીત, કંપનીમાં વિભાજન થઈ શકે છે અને કંપનીના વ્યવસાયના ચોક્કસ ક્ષેત્રનું ધ્યાન રાખતી વ્યક્તિ તેને છોડ્યા પછી નવી કંપની બનાવે છે. નવી કંપની, તે ક્ષેત્રમાં અનુભવી વ્યક્તિઓ ધરાવતી હોવા છતાં, પોતાના નામે કોઈ અનુભવ ધરાવતી નથી જ્યારે પોતાના નામે અનુભવ ધરાવતી મૂળ કંપની પાસે અનુભવી વ્યક્તિઓનો અભાવ હોય છે.

અનુભવ અંગેની આવશ્યકતાનો અર્થ એવો નથી કે મૂળ કંપનીની ઓફરને ધ્યાને લેવી જ જોઈએ કારણ કે તેની પાસે પોતાના નામે અનુભવ છે ભલે તેની પાસે અનુભવી વ્યક્તિઓ ન હોય અને નવી કંપનીની ઓફરને અવગણવી જોઈએ કારણ કે તેની પાસે પોતાના નામે અનુભવ નથી ભલે તેની પાસે તે ક્ષેત્રમાં અનુભવ ધરાવતી વ્યક્તિઓ હોય. અનુભવ અંગેની આવશ્યકતા પર વિચાર કરતી વખતે એ ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે સદર આવશ્યકતા વાણિજ્યિક વ્યવહાર માટે ઓફરો આમંત્રિત કરતા દસ્તાવેજમાં સમાવિષ્ટ છે. આવા દસ્તાવેજના નિયમો અને શરતોનું અર્થઘટન એક સમજદાર વેપારીના દ્રષ્ટિકોણથી કરવું જોઈએ. જ્યારે કોઈ વેપારી એવો કરાર કરે છે કે જેના હેઠળ કોઈ કાર્ય કરવાનું હોય છે ત્યારે તે જે વ્યક્તિને કાર્યની કામગીરી સોંપવાની હોય તેની યોગ્યતા અને વિશ્વસનીયતા (ક્રેડેન્શિયલ્સ) વિશે પોતાની જાતને ખાતરી આપવા માંગે છે. આવા ક્રેડેન્શિયલ્સની ચકાસણી વાણિજ્યિક દ્રષ્ટિકોણથી કરવાની હોય છે જેનો અર્થ એ છે કે જે કંપની સાથે કરાર કરવાનો હોય તો તે કંપનીની પૃષ્ઠભૂમિ અને તેના પર નિયંત્રણ ધરાવતી વ્યક્તિઓ અને કાર્ય પૂર્ણ કરવાની તેમની ક્ષમતાની તપાસ કરશે. તે કંપનીના માત્ર નામ પર નહીં પરંતુ કંપની પાછળ રહેલી વ્યક્તિઓ પર આધાર રાખશે. ભૂતકાળના અનુભવને ધ્યાનમાં રાખવાની સાથે સાથે તે વર્તમાન સ્થિતિ અને કંપની પાસે ઉપલબ્ધ સાધનો અને સંસાધનોની પણ નોંધ લેશે. તારીખ ૨૨ એપ્રિલ, ૧૯૯૩ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરાતના જવાબમાં

મળેલા ટેન્ડર પર વિચાર કરતી વખતે સત્તાવાળાઓનો અભિગમ પણ આ જ હોવો જોઈએ. આ માટે જરૂરી બનશે કે પ્રથમ તો ઓફરની શરતોની તપાસ થવી જોઈએ અને જો તે સંતોષકારક જણાય તો આગળનું પગલું ટેન્ડરના કેટેન્શિયલ્સ અને સોંપવામાં આવનાર કામ કરવાની તેની ક્ષમતા પર વિચાર કરવાનું રહેશે. કેટેન્શિયલ્સનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે ટેન્ડર પાસે ઉપલબ્ધ સાધનો અને સંસાધનોની વર્તમાન સ્થિતિની સાથે ભૂતકાળના અનુભવને ધ્યાને લેવો પડશે. જો મશીનરી અને સાધનો જૂના પુરાણા હોય તો ભૂતકાળનો અનુભવ વધુ ઉપયોગી થઈ શકે છે. તેનાથી વિપરીત, સુધારેલી ટેકનોલોજી અને બહેતર સાધનો દ્વારા અનુભવના અભાવની ભરપાઈ થઈ શકે છે. તારીખ ૨૨ એપ્રિલ, ૧૯૯૩ ની જાહેરાતને તારીખ ૨૬ એપ્રિલ, ૧૯૯૩ ની ટેન્ડર આમંત્રિત કરતી નોટિસ સાથે વંચાણે લેતાં આ કાર્યવાહી અપનાવવામાં કોઈ બાધ આવતો નથી. જો ટેન્ડર મૂલ્યાંકન સમિતિએ આ અભિગમ અપનાવ્યો હોત અને આ પરિપ્રેક્ષ્યમાં એનએચએલના ટેન્ડરની તપાસ કરી હોત તો તેને જણાયું હોત કે એનએચએલ, સંયુક્ત સાહસ (જોઈન્ટ વેનચર) હોવાથી, તેની મૂળ/માલિકીની કંપનીઓના સંસાધનો અને તાકાતના લાભ તેમજ તેની મૂળ જૂથ કંપનીઓના ડેટાબેઝ મેનેજમેન્ટ, વેચાણ અને પ્રકાશનના અનુભવનો લાભ મેળવી શકે છે કારણ કે ૧૯૯૨ માં કંપનીના પુનર્ગઠન પછી એનએચએલની શેર મૂડીનો ૬૦% હિસ્સો ભારતીય કંપનીઓના જૂથ એટલે કે ટીપીઆઈ, એલએમઆઈ, ડબલ્યુએમએલ વગેરે અને શ્રી

અરુણ પુરીની માલિકીનો છે અને શેર મૂડીનો ૪૦% હિસ્સો આઈઆઈપીએલની માલિકીનો છે જે સિંગાપોર ટેલિકોમની સંપૂર્ણ માલિકીની પેટાકંપની છે જે ૧૯૬૭ માં સ્થપાઈ હતી અને ચલો પેજીસ અને અન્ય ડિરેક્ટરીઓ સાથે સિંગાપોર ટેલિફોન ડિરેક્ટરી પ્રકાશિત કરવાનો લાંબો અનુભવ ધરાવે છે. તદુપરાંત ટેન્ડરમાં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આઈઆઈપીએલ તેના મેનેજરોની કુશળતા સાથે તેની અનન્ય સંકલિત ડિરેક્ટરી મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ પ્રદાન કરશે અને સદર મેનેજરો સિંગાપોર બહાર અને ભારતમાં રહીને બંને રીતે આ પ્રોજેક્ટમાં સક્રિયપણે સામેલ થશે.

૨૭. જો આ બાબતને સંપૂર્ણપણે કાનૂની દ્રષ્ટિકોણથી જોવામાં આવે તોપણ તારણ અલગ નહીં હોય. એ વાત નિર્વિવાદ છે કે, કાયદાની દ્રષ્ટિએ, કંપની તેના સભ્યોથી અલગ એક કાનૂની અસ્તિત્વ છે. ૧૮૯૭ માં સાલોમન વિરુદ્ધ સાલોમન એન્ડ કંપની (૧૮૯૭ એસી ૨૨) ના અગ્રણી કેસમાં હાઉસ ઓફ લોર્ડ્સ દ્વારા આવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું. ત્યારથી આ ચુકાદાનું ઇંગ્લેન્ડની તેમજ આ દેશની અદાલતો દ્વારા અનુસરણ કરવામાં આવ્યું છે. પરંતુ વૈધાનિક જોગવાઈઓ તેમજ ન્યાયિક ચુકાદાઓ દ્વારા સદર ચુકાદામાં પ્રતિપાદિત કોર્પોરેટ વ્યક્તિત્વના સિદ્ધાંતમાં નવા અભિગમો અપનાવવામાં આવ્યા છે. “પડદો હટાવવો” (લિફ્ટિંગ ધ વેઈલ) તરીકે વર્ણવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા દ્વારા, કાયદો કાં તો વ્યક્તિગત સભ્યોના કોર્પોરેટ વ્યક્તિત્વની પાછળ જાય છે અથવા સંલગ્ન

કંપનીઓના જૂથ દ્વારા રચાયેલી આર્થિક એકમના લાભાર્થે દરેક કંપનીના અલગ વ્યક્તિત્વને અવગણે છે. જ્યારે એવું જણાય કે કોર્પોરેટ વ્યક્તિત્વનો સિદ્ધાંત ન્યાય, સુવિધા અથવા મહેસૂલના હિતની ધોર વિરુદ્ધ છે ત્યારે આ માર્ગ અપનાવવામાં આવે છે. [જુઓ: ગોવર્સ પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ મોર્ડન કંપની લો, ૪ થી આવૃત્તિ, પાન ૧૧૨]. આ ખ્યાલ, જેને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં “પડદો ભેદવો” (પિયર્સિંગ ધ વેઈલ) તરીકે વર્ણવવામાં આવે છે, તેને સાનબોર્ન, જે. દ્વારા જે.એસ. વિરુદ્ધ મિલવૌકી રેફ્રિજરેટર ટ્રાન્ઝિટ કંપની, (૧૯૦૫) ૧૪૨ ફેડ. ૨૪૭, પાન ૨૫૫ પર આ રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે; “જ્યારે કાનૂની અસ્તિત્વની કલ્પનાનો ઉપયોગ જાહેર સુવિધાને નષ્ટ કરવા, અન્યાયને વાજબી ઠેરવવા, છેતરપિંડી આચરવા અથવા ગુનાનો બચાવ કરવા માટે કરવામાં આવે છે, ત્યારે કાયદો કોર્પોરેશનને વ્યક્તિઓના સંગઠન તરીકે ગણશે”.

૩૧. ડીએચએન ફૂડ ડિસ્ટ્રિબ્યુટર્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ લંડન બોરો ઓફ ટાવર હેમલેટ્સ, (૧૯૭૬) ઓલ ઈ.આર. ૪૬૨ માં, કોર્ટ ઓફ અપીલ ત્રણ કંપનીઓ સાથે કામ કરી રહી હતી, જેમાંથી એક હોલિંગ કંપની હતી અને અન્ય બે તેની પેટાકંપનીઓ હતી. પ્રોફેસર બોવરના મંતવ્યો ટાંક્યા પછી કે “જૂથમાં રહેલી વિવિધ કંપનીઓના અલગ કાનૂની અસ્તિત્વને અવગણવા અને તેના બદલે સમગ્ર જૂથના આર્થિક અસ્તિત્વને ધ્યાનમાં લેવાની સામાન્ય વૃત્તિના પુરાવા છે”, લોર્ડ ડેનિંગ એમ. આર. એ

અવલોકન કર્યું છે: “આ જૂથ વાસ્તવમાં એક ભાગીદારી સમાન છે જેમાં ત્રણેય કંપનીઓ ભાગીદાર છે. તેમને ટેકનિકલ મુદ્દા પર હારી જવાય તે રીતે અલગ ગણવા જોઈએ નહીં”, (પાન ૪૬૭) એ જ કેસમાં, ગોફ એલ.જે. એ જણાવ્યું છે: “.....આ એવો કેસ છે જેમાં પરિસ્થિતિની વાસ્તવિકતાઓને જોવાનો અને કોર્પોરેટ પડદો ભેદવાનો અધિકાર છે”. (પાન ૪૬૮) શો એલ.જે. ના અવલોકનો નીચે મુજબ હતા: “તો પછી એવી પરિસ્થિતિમાં આ સંબંધને શા માટે અવગણવો જોઈએ કે જેમાં તેમ કરવાથી દુરુપયોગ અટકતો નથી પરંતુ તેનાથી વિપરીત જે પરિણામ આવે છે તે ન્યાયનો ઈનકાર સમાન જણાય છે?” (પાન ૪૭૩)”

આ કેસમાં હોલ્ડિંગ કંપનીને પેટાકંપનીઓ પૈકીની એકની માલિકીની અને જેમાં હોલ્ડિંગ કંપનીનો કોઈ હિતસંબંધ ન હતો તેવી મિલકતની ફરજિયાત ખરીદીના કારણે તેના કબજા હેઠળના પરિસરમાંથી થતી અડચણ માટે વળતર મેળવવા હકદાર ઠરાવવામાં આવી હતી. આ એવો કેસ હતો જેમાં અદાલતે કંપનીને લાભ આપવા માટે કોર્પોરેટ પડદો હટાવ્યો હતો.”

૭.૦૯. ન્યુ હોરાઈઝન્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં માનનીય સર્પોચ્ય અદાલત દ્વારા પ્રતિપાદિત ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતને લાગુ કરતાં અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ એ વાદ્યસ્ત હુકમો પસાર કરવામાં

તેમજ કંપનીના ડિરેક્ટર તરીકે અરજદારના અગાઉના અનુભવને ધ્યાને ન લઈને અને પૂર્વ-લાયકાત તબક્કે અરજદારને અપાત્ર ગણીને ભૂલ કરી છે.

૮.૦૦. પરિણામે, હાલની પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૫/૩/૨૦૧૮ તેમજ તારીખ ૨૫/૪/૨૦૧૮ ના વાદગ્રસ્ત હુકમો આથી રદબાતલ અને બાતલ કરવામાં આવે છે અને સંકલ્પ ઇન્ફ્રાકોનના પ્રોપ્રાઇટર તરીકે અરજદારના અનુભવનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે શ્રી ઇન્ફ્રાકોન પ્રાઇવેટ લિમિટેડમાં ડિરેક્ટર તરીકે અરજદારના અગાઉના અનુભવને ધ્યાને લેવા સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

તદનુસાર રુલ એપ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે. કેસના સંજોગો અને પરિસ્થિતિમાં, ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કરવામાં આવતો નથી.

સહી/-

(અનંત એસ. દવે, કાર્યકારી મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

સહી/-

(એ.સી. રાવ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.